

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

«28» листопада 2023 року протокол № 9

Введено в дію наказом директорки

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

від «29» листопада 2023 року № 01-01/53-О.Д.

Директорка

Вікторія СИДОРЕНКО

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
здобувачів вищої освіти**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Спеціалізація: Психологія

Кваліфікація: магістр психології

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри педагогіки,

психології та менеджменту

Білоцерківського інституту неперервної

професійної освіти

(протокол № 10 від «07» листопада 2023 р.)

завідувач кафедри

В.С. Кулішов

Біла Церква 2023

Програму атестаційного екзамену здобувачів освіти складено відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія 05 Соціальні та поведінкові науки

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 10 від 07 листопада 2023 р.)

Рекомендовано на засіданні Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 3 від 24 листопада 2023 р.)

Затверджено Вченою радою
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 9 від 28 листопада 2023 р.)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестаційний екзамен має на меті визначення готовності здобувачів освіти до реалізації професійних функцій психолога. Програма для складання атестаційного екзамену розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Психологія» другого освітнього рівня для заочної форми навчання і відповідає вимогам державного стандарту зі спеціальності 053 «Психологія» магістерського рівня.

Програму атестаційного екзамену розроблено з урахуванням теоретичних знань та практичних вмінь, потрібних фахівцю з психології. Програма атестаційного екзамену із психології складена на основі робочих програм навчальних дисциплін психолого-педагогічного спрямування, а саме:

«Теоретико-методологічні проблеми психології», Психологія організацій та управління персоналом, «Психологія та педагогіка вищої школи». Основною вимогою до психолога є сформованість у нього готовності до самостійної професійної діяльності в умовах українського суспільства, що швидко трансформується.

Головна мета атестаційного екзамену – перевірка рівня сформованості готовності магістрів психології до професійної діяльності.

Здобувачі освіти повинні:

- здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;

- доступно і аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При оцінці знань здобувачів вищої освіти на атестаційному екзамені Екзаменаційна комісія керується критеріями, розробленими Міністерством освіти і науки України, в основу яких покладено повноту і правильність

відповідей.

Оцінкою **"відмінно"** оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь на запитання програмного матеріалу, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння спеціальною термінологією; показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання, застосовувати принцип об'єктивності при аналізі основних теоретичних проблем психологічної науки, що виражає необхідність неупередженого, наукового підходу до об'єктивної дійсності, її пізнання і практичного перетворення; опрацювання основної та додаткової літератури з психології.

Оцінкою **"добре"** оцінюється правильна і обґрунтована відповідь, з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної програми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок при відповіді на всі три питання, застосовуючи при цьому приклади з психологічної практики.

Оцінка **"задовільно"** виставляється за відповідь, яка відповідає змісту програмного матеріалу в обсязі навчальної програми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень програмного матеріалу, за відповідь, що не містить аналізу фактичного матеріалу і свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер. Таку оцінку виставляють також у випадку недостатнього обґрунтування, нечіткого і непослідовного викладення відповіді на поставлені питання.

Оцінка **"незадовільно"** виставляється за неправильну відповідь, яка не відповідає змісту програмного матеріалу та свідчить про нерозуміння його основних положень.

Оцінка відповіді кожного випускника обговорюється колегіально всіма членами екзаменаційної комісії, що були присутні при складанні здобувачами вищої освіти атестаційного екзамену. Всі позитивні оцінки включаються у протокол засідання атестаційної комісії та вносяться у залікову книжку здобувачів вищої освіти, що склали екзамен.

Здобувачі вищої освіти, які отримали оцінку "незадовільно", складають атестаційний екзамен повторно, але не раніше наступного навчального року, під час роботи новопризначеної Екзаменаційної комісії.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ЕСТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	добре
65 - 79	C	
55 - 64	D	задовільно
50 - 54	E	
35 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Усі екзаменаційні завдання зазначені в екзаменаційному білеті з іспиту. Підсумкова оцінка атестаційного іспиту є середньозваженою оцінок за кожну складову екзаменаційного завдання.

Повторне складання (перескладання) атестаційного іспиту з метою підвищення оцінки не дозволяється.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ

Методологія та організація наукових досліджень

Наука та її роль у розвитку сучасного суспільства. Виникнення науки, теоретичні та методологічні принципи науки. Загальнонаукові методологічні принципи, їх зміна протягом розвитку науки. Теорії наукових революцій Т. Куна, методології науково-дослідницьких програм І. Лакатоша, методологічного анархізму П. Фойерабенда; догматичної раціональності Л. Лаудана і Г. Патнема, розуміння раціональності й реалізму в сучасній філософії науки. Напрямки розвитку сучасних методів наукового психологічного дослідження. Основи теоретичних та експериментальних психологічних досліджень. Сутність, мета, завдання, етапи та методи теоретичних досліджень. Методичне забезпечення експериментальних досліджень. Специфіка методології психології. Дискусія про психологічний закон у вітчизняній психології. Наукові психологічні школи Києва, Харкова, Одеси та ін. Інтелектуальна власність як інтелектуальний капітал у соціально-економічному розвитку суспільства та її місце у гуманітарній та природничій науках. Особливості правової охорони різних об'єктів інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності у судовому порядку.

Природнича та гуманітарна парадигми психології.

Ознаки природничої парадигми. Гуманітарна парадигма в психології. Методологія науки і методологія дослідження. Поняття методу і визначення методології. Поняття методу в науці: науковий підхід, методологічний принцип, дослідницький метод, конкретна методика. Розрізнення пояснювальної та описової психології. Методи пояснювальної (природничо-наукової) психології: спостереження, експеримент, тести, аналіз продуктів діяльності, опитування. Методи описової (гуманітарної) психології: інтроспекція, самозвіт, включене спостереження, ідентифікація, рефлексія, діалог, герменевтика. Методи

практичної психології (психологічної практики): психотерапія, консультування, тренінг, корекція.

Напрями сучасної психотерапії

«Страсбурзька декларація» та її вплив на розвиток сучасної психотерапії. Етичні засади психотерапії. Психотерапія та психологічне консультування — спільне й відмінне. Загальні поняття психоаналізу, метод «вільних асоціацій». Концепція особистості З. Фрейда — топографічна та динамічна моделі.

Основні напрямки психоаналізу. Основні поняття гештальттерапії. П'ятишарова структура неврозу за Ф. Перлзом. Невротичні механізми за Ф. Перлзом. Основні поняття теорії К. Роджерса. Особистість, що повноцінно функціонує. Основні концептуальні поняття психодрами. Основні фази психодрами.

Основні проблеми психологічної науки

Категорія свідомості та психогностична проблема. Історія дослідження проблеми свідомості в зарубіжній та вітчизняній науці. Свідомість з позицій біхевіоризму. Психоаналітичний напрямок і свідомість. Діяльність як суспільно-історична категорія. Психологічні аспекти дослідження індивідуальної діяльності. Проблема спільної діяльності. Проблема спілкування. Спілкування як базова категорія в психології. Функції і структура спілкування. Особливості перебігу психічних процесів в умовах спілкування. Категорія мотиву та психомотиваційна проблема. Категорія особистості та психосоціальна проблема. Спрямованість особистості. Перспективи розвитку психологічної науки.

Психологія самопізнання та саморегуляції

Психологічна сутність самопізнання. Самосвідомість та самопізнання. Основні аспекти вивчення самопізнання (Я-концепція, структура Я). Типи самопізнання: приватне та соціальне. Основні засади розуміння самопізнання у філософських та психологічних напрямках і теоріях.

М. Бердяєв про самопізнання. Релігійні концепції, психоаналіз, психосинтез, гештальттерапія, гуманістична психологія. Зв'язок самопізнання з іншими психологічними категоріями. Самопізнання, самооцінка, саморозуміння, самовиховання, особистісна зміна: співвідношення понять. Самопізнання та саморегуляція. Проблема самоаналізу. Шляхи самопізнання та саморегуляції. (стани свідомості, самоаналіз, психотехніки). Особливості спрямованого самоаналізу. Бар'єри та обмеження самопізнання. Основні психологічні установки самопізнання на шляху саморозвитку особистості. Особливості самоприйняття особистості. Саморегуляція: способи та прийоми. Емоційні та когнітивні аспекти саморегуляції. Прогресивні установки в саморегуляції.

Проблема методології й методу в практичній психології.

Питання унікальності методів практичної психології. Методи наукового дослідження та засоби буденного психологічного пізнання. Психодіагностична методика. Психотехнологія як метод практичної психології. Складові психологічної технології.

Технології психологічного тренінгу

Тренінг у роботі з групою. Тренінгова група як засіб та середовище для змін учасників. Морально-етичні проблеми, що виникають при роботі в тренінговій групі. Алгоритм та принципи побудови тренінгових програм. Методичні засоби тренінгу (компоненти тренінгу). Динамічні процеси в тренінговій групі. Фази розвитку тренінгової групи. Проективні техніки в тренінговій роботі. Ролі та функції ведучого тренінгу. Робота з групою та груповою динамікою в діяльності тренера. Гештальтпідхід в роботі тренера. Застосування ігрових технологій в тренінговій роботі. Критерії успішності тренінгової роботи.

Психологічні основи управління персоналом

Аналіз посади з метою відбору, тренування, оцінки продуктивності, планування людських ресурсів. Принципи складання опису посади, його

структура. Методи аналізу посади і професійної діяльності.

Основні цілі психологічного оцінювання в управлінні персоналом. Визначення культурних і ситуаційних обмежень. Вибір кращого методу оцінки у відповідності до обраної цілі. Збирання об'єктивних і суб'єктивних даних про поведінку співробітників, яких оцінюють. Процедури обробки зібраних даних. Формування і проведення зворотного зв'язку за результатами оцінювання.

Чинники вмотивованості співробітників: особистість, самооцінка, внутрішня мотивація, потреба у досягненнях і владі, механізми саморегуляції. Робоче середовище і відповідність цінностям і очікуванням співробітників. Постановка цілей і їхні характеристики. Роль зворотного зв'язку в процесі досягнення поставлених цілей. Винагорода за виконання: час, зв'язок з результатами, різновиди винагороди і покарання. Питання справедливості. Вплив на мотивацію співробітника мотивів інших людей.

Необхідність дослідження атитюдів співробітників. Чинники задоволеності роботою. Вплив індивідуальних відмінностей на рівень задоволеності. Зв'язок задоволеності роботою з задоволеністю іншими аспектами життя. Методи вимірювання задоволеності і відданості в організації. Принципи конструювання інструментів для проведення організаційних опитувань. Збирання і обробка даних організаційних опитувань. Надання зворотного зв'язку за результатами опитувань. Наслідки незадоволеності роботою і шляхи підвищення задоволеності.

Історія вивчення та основні поняття теорії організацій, організаційної поведінки

Організації як об'єкт психологічного і соціологічного дослідження. Сутність поняття «організаційна поведінка». Організаційна поведінка як феномен сучасного людського буття. Поведінка людей в організаціях та соціально-психологічні закономірності розвитку і функціонування різноманітних організацій. Організаційна поведінка як наука. Розробка та

використання психологічної методології для вирішення проблем організацій та проблем, з якими індивіди і групи стикаються в організаціях.

Теорії соціальних груп і організацій

Поняття групи, класифікація груп. Зв'язок динаміки й структури груп з організацією. Визначення організації, як сукупності фізичного розподілу ресурсів, що регламентують принципи і процедури її діяльності, а також відносини повноважень і обов'язків між її членами (Ф. Кліланд и В. Кінг). Основні складові організації. Механістичний підхід в теорії організацій. Бюрократичний підхід до побудови структур управління організацією. Структурно-функціональний підхід в теорії організацій.

Основи індивідуальної поведінки

Сутність понять індивідуальної поведінки, як передумови поведінки в організаціях. Детермінанти особистості. Етапи процесу сприйняття. Фактори, які впливають на сприйняття. Риси та особливості характеру, темпераменту. Сутність та зміст понять «цінності» та «установки», їх значення для поведінки людини. Прогнозування поведінки та управління поведінкою усередині організації. Особисті характеристики робочі завдання.

Управління організацією

Підходи до трактування ролі керівника в організації. Теорії лідерства та управління людськими ресурсами. Владні повноваження і авторитеткерівника. Психологічне осмислення ролі і місця керівника в системі управління. Узагальнений портрет керівника організації: особові риси, здібності. Соціально-психологічні складові ефективного керівництва. Мотиваційна сфера особи керівника: потреби, мотиви. Поняття психологічних типів керівника і їх вплив на управління.

Управління командами

Характеристики ефективної команди. Фактори, які впливають на ефективність команди. Ролі членів команди. Члени команди, які мають подвійні

ролі. Сторонні спостерігачі. Класифікація ролей членів команди за М. Белбіним. Управління командами.

Робота з персоналом організації

Рекрутинг та відбір персоналу: принципи і методи. Вирішення завдань професійного підбору та визначення професійної компетентності персоналу. Оцінка результативності праці персоналу організації. Навчання і підвищення кваліфікації. Методи навчання персоналу: навчання без відриву від виробництва; наставництво; дистанційне, комп'ютеризоване навчання; ротація персоналу. Розвиток і планування кар'єри. Ассесмент-центри та технології аудиту персоналу організації. Професійна мотивація персоналу. Абсентеїзм, текучість кадрів, відданість працівника організації і результативність його праці. Боротьба із вживанням персоналом алкоголю і наркотиків, проявами жорстокості в організації. Робота з формування здорового психологічного клімату в організації.

Комунікація в організаціях та організаційна культура

Основні підходи та проблеми організаційної комунікації. Комунікативний процес в організації. Комунікативне середовище в організації. Зовнішня комунікація організації. Організаційна культура як «душа» організації.

Управління конфліктами та профілактика стресів в організаціях

Конфліктний менеджмент в організаціях, поняття та методи. Конфлікти між керівниками і підлеглими, причини конфліктів в ланці «керівник-підлеглий». Умови і способи попередження й вирішення конфліктів по вертикалі та «горизонталі». Трудові конфлікти і шляхи їх вирішення. Організаційні та особистісні фактори стресу. Характер впливу стресу на людину. Профілактика виробничих стресів і способи боротьби з їх наслідками: організаційні заходи; індивідуальні підходи.

Інноваційні зміни та розвиток організації

Поняття інноваційних змін та організаційного розвитку. Організаційний розвиток та цінності. Модель процесу змін за К. Левіном: розморожування; з

ліни; заморожування. Впровадження організаційних змін в кампанії. Інноваційний супротив – досвід подолання. Психологічне супроводження організаційного розвитку.

Організаційний психолог: принципи, методи та напрямки роботи

Основні напрямки діяльності психолога організації. Кваліфікаційна характеристика посади психолога організації. Етичні принципи та правила використання психологічної інформації. Завдання практичного психолога в організації щодо виявлення і зміни умов, які погіршують якість діяльності організації.

Загальні основи психології та психології та педагогіки вищої школи

Предмет і завдання психології та психології та педагогіки вищої школи. Загальні основи психології вищої школи. Методологічне підґрунтя психології та педагогіки вищої школи. Категорії психології вищої школи. Місце психології вищої школи в системі психологічних наук. Зв'язок психології вищої школи з іншими науками. Методика і методи психолого-педагогічного дослідження. Педагогічний процес у вищій школі. Закономірності педагогічного процесу.

Сучасні методологічні аспекти психології вищої школи. Гуманізація гуманітаризація вищої освіти. Психологічні вимоги до процесу навчання у вищій школі.

Система освіти України

Структура системи освіти України. Рівні вищої освіти. Початковий рівень вищої освіти. Бакалаврський рівень вищої освіти. Магістерський рівень вищої освіти. Освітньо-творчий рівень вищої освіти. Науковий рівень вищої освіти. Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти.

Атестація осіб, які здобувають ступінь молодшого бакалавра. Атестація осіб, які здобувають ступінь магістра. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії. Атестація осіб, які здобувають

ступінь доктора мистецтва. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора наук. Документи про вищу освіту.

Дидактика вищої школи

Поняття дидактики вищої школи. Дидактичні системи та дидактичні технології у вищій школі. Дидактичні технології у вищій школі. Ознаки технологічності освітнього процесу. Структура педагогічної технології. Види педагогічних технологій. Технологія дистанційного навчання. Технологія модульного навчання. Принцип модульності. Сутність різновидів навчання.

Зміст освіти у закладах вищої освіти

Проектування змісту навчання у вищих навчальних закладах. Нормативні документи, що визначають зміст освіти. Програма навчальної дисципліни. Навчальна література. Закони та закономірності навчання. Принципи навчання.

Методика складання кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійної програми, навчальних планів і програм, систематизація матеріалу з урахуванням міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків. Освітньо-кваліфікаційна характеристика. Навчальний план та принципи його побудови.

Поняття методів навчання. Їх класифікація.

Поняття методів і прийомів навчання. Класифікація методів навчання у вищій школі. Метод проблемного викладання. Репродуктивний метод. Евристичний метод. Пошуковий метод. Типи навчання. Гіпнопедія. Релаксопедія. Сугестопедія.

Лекція у вищій школі

Роль лекції у вищій школі. Сутність, дидактична мета і загальна будова лекційного заняття. Методика проведення лекційних занять. Види лекцій та їх особливості. Підготовка та організація лекційних занять. Лектор та аудиторія. Імідж лектора, його складові.

Методика організації та проведення різних форм навчання у вищій школі

Методика організації та проведення практичних, лабораторних і семінарських занять у закладі вищої освіти. Семінарські заняття: види і методика їх проведення. Практичні заняття як форма організації навчання. Навчально-методичне забезпечення проведення занять. Методика організації та проведення індивідуальних занять, консультації, колоквіуму, ігор. Ділові ігри. Інтелектуальні ігри.

Сутність педагогічної інноватики. Інтерактивне навчання. Структура та процес ділової гри. Ігрові технології у вищій школі. Методика використання інформаційних технологій навчання: дистанційне навчання, комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації.

Загальні підходи до методів самостійної роботи здобувач вищої освіти (магістерський рівень).

Самостійна робота здобувачів вищої освіти та її методика. Методика самостійної підготовки здобувачів вищої освіти до семінарських, практичних і лабораторних занять. Методика самостійної підготовки здобувачів вищої освіти до модульного контролю, заліків та іспитів. Методика самостійного здобуття знань з навчальної і наукової літератури та інтернету. Пошук інформації.

Контроль та оцінка навчальної діяльності здобувачів вищої освіти

Поняття контролю навчальної діяльності здобувачів вищої освіти: функції, принципи організації, види та форми. Контроль та оцінка. Види та форми контролю. Оцінка й оцінювання у вищій школі, засоби діагностики.

Компоненти, функції і види контролю знань здобувачів вищої освіти. Методи і форми організації контролю знань, шляхи їх

удосконалення. Рейтинговий контроль знань. Особливості проведення заліків та іспитів. Комплексні експлуатаційні білети та методика їх розробки. Методичне забезпечення контролю і оцінки знань здобувачів вищої освіти.

Психологічні особливості виховання у закладах вищої освіти

Становлення та розвиток виховання. Суть, зміст і завдання процесу виховання у закладах вищої освіти. Поняття виховання. Різновиди виховання. Об'єкт та предмет виховання. Психологічна сутність виховання.

Психологічні особливості студентського віку

Типологія здобувачів вищої освіти. Психологічні особливості студентського віку. Суперечливості та кризи студентського віку. Типологія здобувачів вищої освіти. Адаптація студента до навчання у закладі вищої освіти, її види та умови ефективності.

Психологічні особливості студентського колективу

Психологія студентської групи. Соціально-психологічна структура групи. Визначення групи, її структури, видів. Теорії лідерства. Типи лідерів. Стили управління. Стили педагогічного управління. Умови підвищення ефективності управління та співпраці. Умови створення гарної атмосфери у колективі та підвищення ефективності праці підлеглих. Роль куратора. Психологічні особливості студентського самоврядування.

Основні психолого-педагогічні методи, форми і засоби виховного впливу на особистість здобувача вищої освіти

Методи, форми і засоби виховного впливу на особистість здобувач вищої освіти (магістерський рівень) а. Методи формування свідомості. Метод прикладу. Методи контролю й аналізу ефективності виховання. Форми виховання. Індивідуальна виховна робота. Самовиховання здобувачів вищої освіти (магістерський рівень) в умовах закладів вищої освіти та його мотивація.

Науково-педагогічний працівник закладу вищої освіти

Роль і місце науково-педагогічного працівника в розвитку суспільства, його функції. Функції науково-педагогічного працівника. Вимоги до науково-педагогічного працівника. Особливості педагогічної діяльності у закладі вищої освіти. Професійна готовність науково-педагогічного працівника до педагогічної діяльності. Педагогічний такт.

Питання до атестаційного іспиту

1. Етапи розвитку української психологічної школи.
2. Проблема біологічного дозрівання і психічного розвитку.
3. Основні моделі індивідуального розвитку.
4. «Страсбурзька декларація» і її вплив на розвиток сучасної психотерапії.
5. Етичні засади психотерапії.
6. Психотерапія і психологічне консультування: спільне й відмінне.
7. Загальні поняття психоаналізу, метод «вільних асоціацій».
8. Концепція особистості З. Фрейда – топографічна і динамічна моделі.
9. Основні напрямки психоаналізу.
10. Основні поняття гештальттерапії.
11. П'ятишарова структура неврозу за Ф. Перлзом.
12. Невротичні механізми за Ф. Перлзом.
13. Основні поняття теорії К. Роджерса.
14. Особистість, що повноцінно функціонує.
15. Основні концептуальні поняття психодрами.
16. Основні фази психодрами.
17. Тренінг у роботі з групою.
18. Тренінгова група як засіб та середовище для змін учасників.

19. Морально-етичні проблеми, що виникають при роботі в тренінговій групі.
20. Алгоритм та принципи побудови тренінгових програм.
21. Методичні засоби тренінгу (компоненти тренінгу).
22. Динамічні процеси в тренінговій групі. Фази розвитку тренінгової групи.
23. Проективні техніки в тренінговій роботі.
24. Ролі та функції ведучого тренінгу.
25. Робота з групою та груповою динамікою в діяльності тренера.
26. Гештальтпідхід в роботі тренера.
27. Застосування ігрових технологій в тренінговій роботі.
28. Критерії успішності тренінгової роботи.
29. Цілі аналізу посади в управлінні персоналом.
30. Застосування методу 360 градусів в оцінюванні співробітників.
31. Методи обробки експертної інформації при оцінюванні співробітників.
32. Цілі регулярного оцінювання діяльності співробітників.
33. Теорії мотивації персоналу.
34. Зовнішня і внутрішня мотивація персоналу.
35. Технології організаційних опитувань.
36. Індивідуально-психологічні чинники задоволеності співробітників.
37. Методики дослідження задоволеності роботою.
38. Специфіка предмету наукової психології. Структура сучасної психології.
39. Основні та допоміжні методи наукової психології.
40. Методи психології: спостереження, експеримент, тести, аналіз продуктів діяльності, опитування.
41. Методи практичної психології (психологічної практики): психотерапія, консультування, тренінг, корекція.

42. Класична, некласична та постнекласична методологія психології.
43. Міждисциплінарні зв'язки психології з іншими галузями знань.
44. Наукові психологічні школи як форма організації науки.
45. Сучасні наукові традиції української психології.
46. Основні проблеми психологічної науки. «Базова» особистість Р.

Ліптона.

47. «Модальна» особистість А. Кардінера.
48. Дві сторони соціалізації особистості за А. Кардінером
49. Поняття методу в науці: науковий підхід, методологічний принцип, дослідницький метод, конкретна методика.
50. Проблема кризи в психології та шляхи її подолання.
51. Теорія культурно-історичного розвитку психіки Л.С. Виготського.
52. Психоаналітичні теорії розвитку.
53. Значення ідей Д. Віннікота для психологічної науки.
54. Стадії розвитку психіки за Ж. Піаже.
55. Історія дослідження проблеми особистості в зарубіжній та вітчизняній науці.
56. Базові поняття наукової психології.
57. Категорія особистості та стадіальність її психічного розвитку.
58. Основні рушійні сили психічного розвитку особистості
59. Концепція розвитку особистості Д. Б. Ельконіна.
60. Сутність поняття «організаційна поведінка».
61. Організаційна поведінка як основа цивілізаційних схем.
62. Поняття організацій та основні підходи до теорії організацій: механістичний, бюрократичний, структурно-функціональний.
63. Індивідуальна поведінка, як передумова поведінки в організаціях.
64. Особистісні детермінанти поведінки в організаціях.
65. Прояв особливостей характеру, темпераменту, мотивації особистості в умовах організаційної діяльності.

66. Цінності та установки як регулятори організаційної поведінки.
 67. Соціальні стереотипи людини та їх вплив на поведінку людини в організації.
 68. Рольова поведінка та її прогнозування в організації.
 69. Теоретичні та прикладні основи управління організацією.
 70. Соціально-психологічні складові діяльності ефективного керівника організації.
 71. Психологічні характеристики команди як елементу організації.
- Фактори, які впливають на формування та ефективність команди.
72. Поняття та основні напрямки роботи з персоналом організації.
 73. Рекрутинг та відбір персоналу організації: принципи та методи.
 74. Навчання та підвищення кваліфікації персоналу організацій.
 75. Оцінка результативності праці професійна мотивація персоналу.
 76. Ассесмент-центри та технології аудиту персоналу організації.
 77. Профілактика поведінкових відхилень (девіацій) персоналу організації.
 78. Абсентеїзм, плинність кадрів і відданість працівника організації.
 79. Організаційна комунікація: основні підходи і проблеми.
 80. Організаційна культура як «душа організації».
 81. Сутність та чинники організаційних конфліктів.
 82. Організаційний стрес як складова сучасного соціального життя.
- Організаційні та особистісні фактори стресу.
83. Профілактика виробничих стресів та професійного вигорання.
 84. Поняття інноваційних змін та організаційного розвитку. Моделі змін К. Левіна.
 85. Психологічне супроводження організаційного розвитку організації
 86. Психологічні бар'єри інноваційних змін організації.
 87. Основні напрями діяльності організаційного психолога.
 88. Кваліфікаційна характеристика посади психолога організації.

89. Етичні принципи і правила користування психологічною інформацією в умовах організації.
90. Предмет і завдання психології та педагогіки вищої школи.
91. Поняття методів і прийомів навчання.
92. Навчально-методичне забезпечення проведення занять.
93. Методологічні основи психології та педагогіки вищої школи.
94. Структура системи освіти України.
95. Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти.
96. Загальна характеристика педагогічного процесу в закладах вищої освіти.
97. Поняття дидактики вищої школи.
98. Навчальний план та принципи його побудови.
99. Види педагогічних технологій.
100. Психологічні особливості студентського віку.
101. Лекція у вищій школі: різновиди, технологія підготовки та проведення.
102. Характеристика інноваційних методів викладання у вищій школі.
103. Педагогічні основи самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
104. Поняття контролю навчальної діяльності здобувачів вищої освіти: функції, принципи організації, види та форми.
105. Суть, зміст і завдання процесу виховання у закладах вищої освіти.
106. Методи, форми і засоби виховного впливу на особистість здобувачів вищої освіти.
107. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи.
108. Імідж лектора, його складові.

**ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО
ЕКЗАМЕНУ**

Основна:

1. Адамська З. М. Соціально-психологічний тренінг як фасилітативне середовище для розвитку фасилітативних здібностей майбутнього психолога. Філософсько-психологічні аспекти лідерства в бізнесі, освіті та державі : збірник тез IV Міжнародної науково-практичної конференції, 15 березня 2019 р. Львів : СПОЛОМ, 2019. С. 17–21.
2. Бакаленко О. А. Психологія управління : навч. посіб. Харків : ХНУРЕ, 2020. 120 с.
3. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
4. Дмитренко Г. А., Головатий М.Ф., Солодков В. Т. Системне управління: унікальний людиноцентричний вектор підвищення ефективності державно-управлінського механізму в Україні. Монографія. К. : ДКС-центр, 2019. 146 с.
5. Кулішов В.С. Теоретичні і методичні аспекти проведення інтегрованих занять у закладі професійної освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 68 с.
6. Іваненко Б. Б. Психологія саморегуляції. Київ : ФОП Ямчинський, 2020. 163 с.
7. Ларіна Я. С., Рябчик А. В. Поведінка споживача : навч. посіб. К. : «ОлдіПлюс», 2020. 284 с.
8. Лефтеров В. О., Алексенцева-Тімченко К.С Організаційна поведінка: навчально-методичні рекомендації (для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОІОА»)
Одеса: Фенікс, 2018. 31 с.
9. Лебон Густав. Психологія масс. Київ: Мультимедийное издательство Стрельбицкого, 2021. 138с.

10. Мітіна С.В. Психологія особистості: навч.-метод. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 274 с.
11. Нагаєв В.М., Портян М.О. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Х.: Стильна типографія, 2018. 283 с.
12. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В.Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240
13. Поліщук В.М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення). Суми: Університетська книга, 2020. 217 с.
14. Рибалко В. В. Психологічна служба у позашкільних закладах. *Основи практичної психології*: підручник. За ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелєва та ін. К.: Либідь, 2020. – С. 372–377.
15. Семенович А. В. Конкурентоспроможність особистості: діагностика та корекція. К.: Academia, 2020. 600 с
16. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
17. Слюсаревський М.М., Хазратова Н.В. Теоретичні напрями соціальної психології. Львів: Львівська політехніка, 2020. 104 с
18. Тридуб Л. І. Методичні рекомендації щодо організації та проведення працівниками психологічної служби корекційно-розвивальної роботи. *Інформаційно-методичний збірник*. Спеціалізоване педагогічне видання Головного управління освіти і науки Київської обласної державної адміністрації та Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників. Біла Церква, 2020.

Додаткова:

1. Бочелюк В.Й., Пучина О.В Організаційна психологія на підприємстві : навчальний посібник. К:КНТ, 2019. 272 с.
2. Воронкевич О. М., Чопик С. В. Психологічний тренінг як засіб розвитку комунікативної компетентності студентів. Розвиток професійної

майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції : у 2 ч. (м. Тернопіль, Україна, 11–12 квітня 2019 року). Тернопіль, 2019. Ч. 1. С. 103–106.

3. Волошина В.В., Ставицька С.О. Соціальна психологія: практикум. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України). Київ: Каравела, 2019. 320 с.

4. Кожухівська Р. Б., Транченко Л.В. Поведінка споживачів : навч. посібник Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. 362 с.

5. Кроупли Д. Х. Психология инноваций в организациях. Харьков: Гуманит. центр, 2019. 346 с.

6. Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ: Алерта. 2021. 134 с.

7. Ларіна Я. С., Рябчик А.В. Поведінка споживача: навч. пос. К.: Академія, 2016. 224 с.

8. Лефтеров В. О. Проведення інтерактивних практичних та контрольних-оціночних занять з навчальної дисципліни «Організаційна поведінка»: практикум. Одеса: Фенікс, 2020. – 65 с.

9. Лебон Густав. Психологія людських спільнот. Львів: Львівська політехніка, 2020. 228с.

10. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. /за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

11. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.

12. Пачковський Ю.Ф. Психологія підприємництва : навчальний посібник. К.: Каравела, 2018. 416 с.

13. Партико З.В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації: навч. посібн. К.: Ліра-К, 2018. 232 с.

14. Семенович А. В. Конкурентоспроможність особистості: діагностика та корекція. К.: Academia, 2020. 600 с.

15. Сапольскі. Біологія добра і зла. Як наука пояснює наші вчинки. – Альпіна Паблішер, 2019. 1344 с.
16. Слюсаревський М.М., Хазратова Н.В. Соціальна психологія. Львів: Львівська політехніка, 2019. 352 с.
17. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.